

Konsekvensutredning av Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg

Transportstyrelsens förslag:

Vi föreslår nya föreskrifter och allmänna råd som ska förbättra säkerheten för deltagare och åskådare samt minimera olägenhet för utomstående i samband med tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg. Ansökningsförfarandet förenklas eftersom de allmänna råden ger viss vägledning om vad som ska ingå i en ansökan om tävling eller uppvisning med motorfordon på väg. Författningen ska upphäva Vägverkets föreskrifter (VVFS 1994:39) om tävling med motordrivna fordon på väg.

A. Allmänt

1. Vad är problemet eller anledningen till regleringen?

1.1 Problem och regleringsbehov

I Vägverkets föreskrifter (VVFS 1994:39) om tävling med motordrivna fordon på väg finns bestämmelser om tävling med motordrivna fordon på väg. Föreskrifterna är otidsenliga och otydliga varför de behöver revideras och uppdateras. De har dessutom inte likartad typografisk utformning och samma format som Svensk författningssamling (SFS), se 11 § författningssamlingsförordningen (1976:633). Eftersom författningen finns i Trafikverkets författningssamling och inte i Transportstyrelsens författningssamling är det något svårare för den som vill anordna tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg att hitta bestämmelserna.

Transportstyrelsen får med stöd av 13 kap. 7 § trafikförordningen (1998:1276) meddela föreskrifter om tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg. Föreskrifterna behöver justeras språkligt och hänvisningar till annan lagstiftning uppdateras. Föreskrifterna behöver också ändras utifrån den ändring (2005:71) i trafikförordningen som infördes år 2005 i 3 kap. 84 § avseende tillstånd till tävling med motordrivna fordon på väg. Då infördes benämningen – uppvisning – bland annat för att förtydliga att även arrangemang som inte har ett tävlingsmoment kan innebära konsekvenser för trafiksäkerheten och framkomligheten för övriga trafikanter och därmed också ska genomgå en prövning för beslut hos länsstyrelsen.

Dagens föreskrifter saknar en tillräckligt tydlig koppling med hänvisningar till bestämmelserna i väglagen (1971:948) och ordningslagen (1993:1617) och eventuella undantag från hastighetsbestämmelser enligt 13 kap. 3 § trafikförordningen. Till exempel uppkommer också frågan om tillstånd enligt 3 kap. 1 § första stycket ordningslagen i samband med prövning av tillstånd till tävling och uppvisning med motordrivna fordon på väg.

I det fall att länsstyrelsens beslut om tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg överklagas, sker det hos Transportstyrelsen vars beslut inte får överklagas. Transportstyrelsens erfarenhet av denna prövning är att både arrangörer, länsstyrelser och andra som berörs har problem med tillämpningen av de nu gällande föreskrifterna. Överklaganden inkommer ofta bara ett fåtal dagar innan tävlingen eller uppvisningen ska äga rum. Det har då bland annat framkommit att arrangörer av tävling eller uppvisning inte alltid har inhämtat tillstånd från den ägare som har rätt att representera till exempel en vägförening. Ibland är en eller flera markägare enskilda delägare till en och samma väg. Ibland fungerar organisationer som väghållare, exempelvis vägföreningar, vägsamfälligheter och samfällighetsföreningar.

Därutöver har följande problemställningar framförts till Transportstyrelsen avseende bestämmelserna för att besluta om tillstånd till tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg.

- Ansökningsförfarandet anses vara komplicerat.
- Ansökningar om tillstånd för tävling och uppvisning på väg kräver flera olika tillstånd enligt flera regelverk (trafikförordningen, väglagen, ordningslagen) och av flera olika myndigheter (Polisen, länsstyrelsen, Trafikverket, kommunen) vilket innebär kostnader och väntetider.
- Det råder delade meningar om vilken myndighet ansökan ska skickas in till.

2. Vad ska uppnås?

Syftet med de nya föreskrifterna och allmänna råden är att de ska:

- vara lättare att förstå,
- vara bättre anpassade till de som ska tillämpa dem, till exempel genom att i tillämpliga delar motsvara kraven för tävling och uppvisning med cykel på väg,
- uppfylla kraven i 11 § författningssamlingsförordningen,
- vara mer lättillgängliga för de som ska tillämpa dem,

- tydliggöra vilka tillstånd som kan krävas för olika arrangemang redan innan ansökan lämnas in,
- göra det enklare för både arrangörer av tävling eller uppvisning och beslutsmyndigheter att genomföra arrangemanget på ett säkert sätt, och
- tydliggöra att den myndighet som prövar ansökan tar de samråd som behövs med andra myndigheter för prövning av ansökan.

Ansökningsförfarandet ska bli tydligare och mer ändamålsenligt. Föreskrifterna och de allmänna råden ska ge vägledning om vad som bör ingå i en ansökan om tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg. Definitionslistan har kompletterats med fler definitioner för att tydliggöra olika begrepp som förekommer i föreskrifterna. Föreskrifterna har fått en ny struktur som vägleder bättre om vad som lämpligen kan ske i tidsordning vid ansökningsförfarandet. Regleringen ska också tydliggöra det ansvar som respektive myndighet har för att tillgodose att riskerna för deltagare, åskådare och utomstående under tävlingen eller uppvisningen minimeras. Vidare ska föreskrifterna tydliggöra vilka tillstånd som krävs för att få genomföra tävlingen eller uppvisningen. Föreskrifterna ska också förbättra säkerheten för deltagare och åskådare samt minimera olägenheter för utomstående i samband med tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg.

Det är också viktigt att den som på något sätt berörs av beslutet om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg har möjlighet att få beslutet från länsstyrelsen överprövat i rimlig tid innan tävlingen eller uppvisningen ska genomföras.

Transportstyrelsen kommer inte att kunna lösa alla problem som nämns ovan enbart genom den de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden men processen kan förtydligas.

Transportstyrelsen har heller inte mandat att besluta om vart ansökan ska skickas. Rent generellt gäller att en ansökan m.m. skickas till den myndighet som har att pröva den – så länge annat inte är särskilt föreskrivet. Av 3 kap. 84 § trafikförordningen framgår bland annat att frågor om tillstånd till tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg prövas av länsstyrelsen. Polismyndigheten prövar enligt 2 kap. 8 § första stycket ordningslagen frågor om tillstånd att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, om tillstånd enligt 7 a § att helt eller delvis täcka ansiktet samt om befrielse enligt 4 § andra stycket från skyldigheten att ansöka om tillstånd att anordna offentliga tillställningar. Vidare anges i 2 kap. 8 § andrastycket att om den offentliga tillställningen avser tävling eller

uppvisning i motorsport eller tävling eller uppvisning på väg med fordon och det för att genomföra tillställningen krävs beslut av länsstyrelsen i något annat avseende, prövas dock frågan om tillstånd av länsstyrelsen efter samråd med Polismyndigheten.

3. Vilka är lösningsalternativen?

3.1. Effekter om ingenting görs

Om ingenting görs kommer de nuvarande föreskrifterna även fortsättningsvis vara de föreskrifter som arrangörer, myndigheter och övriga berörda har att förlita sig på och problematiken som beskrivs ovan i 1. kvarstår. Vi bedömer därför att detta alternativ inte är realistiskt.

3.2. Alternativ som inte innebär reglering

Ett alternativ är att Transportstyrelsen upphäver nuvarande föreskrifter och endast hänvisar till 3 kap. 84 § trafikförordningen. Då utlämnas respektive länsstyrelsen att själva bedöma om tillstånd ska ges och vilka föreskrifter som utöver trafikreglerna behövs för att förebygga fara eller olägenhet för trafiken och för dem som uppehåller sig vid vägen eller behövs av annat skäl. Genom Transportstyrelsens och Vägverkets tidigare avgöranden som sista instans i överklagningsärenden styrs tillämpningen i de frågor som behandlas i överklagandena. Vad som prövas är beroende av vad som överklagas. Det finns därför beslut om tävling och uppvisning som inte överprövas, men som länsstyrelser och arrangörer ändå behöver vägledning om.

Av trafiksäkerhets- och tillgänglighetsskäl är det viktigt att berörda myndigheter har kontroll på vilka tävlingar och uppvisningar som genomförs på väg. En avsaknad av reglering kan dock innebära att tillstånd till tävling eller uppvisning med motordrivna fordon och övriga trafikanter på väg bedöms olika av olika länsstyrelser. Det finns också en risk att myndigheterna ställer olika krav på säkerheten omkring arrangemanget vilket i förlängningen kan drabba arrangörer av tävlingar eller uppvisningar negativt. Skiljer sig myndigheternas krav på arrangemangets genomförande för mycket mellan olika län försämras förutsättningar för genomförandet av tävlingen eller uppvisningen vilket kan innebära att arrangören väljer att dra tillbaka anmälan. Det finns också en risk att kommunikation inte sker med alla berörda innan beslut eller att beslutet på annat sätt innehåller brister vilket kan innebära att fattade beslut efter omprövning eller överklagande måste upphävas tätt inpå en tävling eller uppvisning med kostnader och andra olägenheter som följd.

Alternativet skulle innebära en väsentlig försämring jämfört med idag.

3.3. Regleringsalternativ

Transportstyrelsen har under arbetets gång övervägt två alternativ till reglering för att uppnå tidigare beskrivet syfte under 2.

Ett alternativ är att bara besluta om bestämmelser och utesluta allmänna råd. Föreskrifterna skulle då bli för omfattande och detaljstyrande. Det alternativet är inte heller rimligt utifrån den problembeskrivning och de diskussioner som har varit kring behovet av stöd i handläggning och i ansökningsförfarandet. Transportstyrelsen förstår det som att det stöd som allmänna råd kan ge behövs. Vi har tidigare konstaterat att de problem som nämnts i 2. inte kommer att kunna lösas enbart genom föreskrifter men med föreskrifter och allmänna råd kan processen förtydligas.

Regleringen i form av nya föreskrifter och allmänna råd ska tydliggöra det ansvar som respektive myndighet har att tillgodose att riskerna för deltagare, åskådare och utomstående under tävlingen eller uppvisningen minimeras. Föreskrifterna syftar också till att öka förståelsen för den som anordnar tävlingen eller uppvisningen om vilka säkerhets- och andra krav som bör ställas upp. Den som vill ansöka om tävling eller uppvisning behöver också få vägledning om förutsättningar för tillstånd.

Generella ändringar jämfört med gällande föreskrifter

Föreskrifterna har fått en ny struktur med rubriker som vägleder bättre om vad som lämpligen kan ske i tidsordning vid ansökningsförfarandet. Föreskrifterna har också en likartad typografisk utformning och samma format som SFS.

Transportstyrelsen kommer inte att kunna lösa alla problem enligt 1. 2 enbart genom föreskrifter. Föreskrifterna har därför kompletterats med allmänna råd som kan vägleda i processen.

Utöver de uppgifter som föreskrivs ska ingå i ansökan kan länsstyrelsen vid behov begära in kompletteringar i varje enskilt fall. Av 3 kap. 84 § trafikförordningen framgår bland annat att frågor om tillstånd till tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen har därför ett eget ansvar att på lämpligt sätt informera om vilka uppgifter den behöver få in för att kunna pröva ansökan.

Övriga ändringar

Definitioner 2 §

Definitionerna har kompletterats med följande definitioner.

- Arrangemangssträcka, ersätter den tidigare definitionen av *tävlingssträcka*.

- Hastighetsprov
- Orienteringssträcka (endast ny definition)
- Riskområde

Tillstånd m.m. 3 § och Krav på medgivande 6 och 10 §§

Dagens föreskrifter saknar en tillräckligt tydlig koppling med hänvisningar till bestämmelserna i väglagen (1971:948) och ordningslagen (1993:1617) och eventuella undantag från hastighetsbestämmelser enligt 13 kap. 3 § trafikförordningen. Förslaget har därför kompletterats med hänvisningar till dessa bestämmelser.

Ansökan om tillstånd 11 §

Länsstyrelsen prövar ansökningar om både tävling eller uppvisning på väg med *cykel* (TSFS 2012:28) och tävling eller uppvisning med *motordrivna fordon* på väg. I nuvarande föreskrifter om tävling med motordrivna fordon på väg sägs att ansökan ska ha inkommit två månader innan tävlingen ska äga rum. För att göra det enklare för arrangörer av tävling eller uppvisning och för länsstyrelsen i dess prövning föreslår vi att fyra månader ska gälla precis som i cykelföreskriften. Länsstyrelsen måste också ges rimlig tid till att pröva dessa ansökningar.

Ändringen är också kopplad till att även arrangörer eller den som på något sätt berörs av beslutet om tillstånd till tävling eller uppvisning har behov av att få beslutet från länsstyrelsen i god tid. I det fall att länsstyrelsens beslut överklagas ska det finnas tid för länsstyrelsen att göra en bedömning av om det finns något nytt förhållande som får beslutet att framstå som uppenbart oriktigt. En omständighet kan vara ”ny” på det viset att myndigheten får kännedom om den först efter beslutet. Då måste det också finnas tid för eventuellt överprövande i nästa instans inom rimlig tid innan tävlingen eller uppvisningen ska genomföras.

I allmänna råd till 3 kap. 84 § andra stycket trafikförordningen (1998:1276) har vi därför kompletterat med råd om att beslut om tillstånd till tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg normalt inte bör fattas *senare än två månader* innan tävlingen eller uppvisningen ska äga rum.

Allmänna råd till 3 kap. 84 § andra stycket trafikförordningen, punkten 1

Begreppet ”uppvisning” infördes år 2005 i 3 kap. 84 § trafikförordningen. Vi ser därför ett behov av att genom ett allmänt råd, beskriva hur man lämpligen skiljer på tävling och uppvisning enligt bestämmelsen.

I dessa föreskrifter och allmänna råd är uppvisning ett arrangemang där motordrivna fordon trafikerar en förutbestämd färdväg och syftet är att visa

upp *fordonen*. Arrangemanget innehåller dock inget tävlingsmoment annat än eventuell okulär bedömning av fordonen.

4. Vilka är berörda?

Regleringen berör dels ett antal myndigheter, länsstyrelsen som tillståndsgivare, den statliga väghållningsmyndigheten, kommunen och polisen. Regleringen berör också arrangörer av tävling eller uppvisning på väg samt den som på något sätt berörs av beslutet om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg. Till exempel deltagare, enskild vägs ägare, övriga trafikanter med flera. Transportstyrelsen berörs som överprövningsinstans.

5. Vilka konsekvenser medför regleringen?

5.1. Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Samtliga konsekvenser för företagen beskrivs därför under 5.1.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför ingen beskrivning under 5.1 utan samtliga konsekvenser för företagen beskrivs under avsnitt C.

Föreskrifterna och de allmänna råden riktar sig främst mot länsstyrelsen och väghållningsmyndigheter och berör inte direkt företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller liknande villkor. I huvudsak anordnas tävlingar eller uppvisningar på väg av ideella organisationer. Det kan dock inte uteslutas att företag kan vara intresserade av att anordna dessa. Föreskrifterna och de allmänna råden innebär en förenkling för organisationer som vill anordna tävling eller uppvisning på väg.

5.2. Medborgare

Regleringen berör övriga trafikanter på väg och åskådare samt boende längs både gator, allmänna vägar och enskilda vägar.

5.3. Staten, regioner eller landsting och kommuner

Regleringen berör dels länsstyrelsen eftersom frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen och dels de statliga väghållningsmyndigheterna, kommunerna samt Polismyndigheten. Transportstyrelsen berörs som överprövningsinstans.

5.4. Externa effekter

De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden bedöms inte få några externa effekter av betydelse som inte redan finns idag. Förslaget innehåller

inte några nya bestämmelser som kan påverka till exempel mängden utsläpp till luft och vatten, buller eller olyckor. Däremot kan det även i fortsättningen, i samband med tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg, tillfälligt uppstå olägenhet så som buller och utsläpp till luft för åskådare och boende längs arrangemangssträckor.

6. Vilka konsekvenser medför övervägda alternativ till regleringen och varför anses regleringen vara det bästa alternativet?

Transportstyrelsen bedömer att kriterierna för tillståndsgivningen för tävling och uppvisning med motordrivna fordon på väg förtydligas genom de föreslagna föreskrifterna och de allmänna råden. Bland annat genom tydligare koppling mellan föreskrifterna och tillstånd enligt väglagen, undantag från hastighetsbestämmelser enligt 13 kap. 3 § trafikförordningen och i förekommande fall tillstånd enligt 3 kap. 1 § första stycket ordningslagen.

Föreskrifterna syftar till att förbättra säkerheten för deltagare och åskådare samt minimera olägenhet för utomstående i samband med tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg.

7. Vilka bemyndiganden grundar sig myndighetens beslutanderätt på?

13 kap. 7 § trafikförordningen.

8. Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler?

Det finns ingen EU-rättslig reglering eller andra internationella regler inom detta område som hindrar eller påverkas av regleringen.

9. Behöver särskild hänsyn tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och finns det behov av speciella informationsinsatser?

Transportstyrelsen bedömer att särskild hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdandet. Särskilt mot bakgrund av att vi nu föreslår att ansökan ska ha inkommit *fyra* månader innan tävlingen ska äga rum istället för *två* månader som i nuvarande föreskrifter. För att underlätta en eventuell omställning i nuvarande arbetsätt hos myndigheterna och tydliggöra regelverket för de organisationer som ofta berörs föreslår vi att de nya föreskrifterna och allmänna råden ska träda i kraft först den 1 oktober 2018. Information behöver ges till ansvariga myndigheter och till organisationer som återkommande ansöker om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg.

Transportstyrelsen kan vid behov bistå länsstyrelsen att ta fram en informationstext om de nya reglerna att lägga ut på länsstyrelsens hemsida. Transportstyrelsen avser också att informera om de nya reglerna bland annat i nyhetsbladet om trafik- och vägnyheter från Transportstyrelsen. Nyhetsbladet riktar sig främst till de som arbetar med trafikfrågor i en kommun, på någon av Trafikverkets regioner, på länsstyrelsen eller inom polisen.

B. Transportpolitisk måluppfyllelse

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Under det övergripande målet finns också funktionsmål och hänsynsmål med ett antal prioriterade områden.

Funktionsmålet handlar om att skapa tillgänglighet för människor och gods. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Samtidigt ska transportsystemet vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till det övergripande generationsmålet för miljö och att miljö kvalitetsmålen uppnås, samt bidra till ökad hälsa.

10. Hur påverkar regleringen funktionsmålet?

Förslaget till reglering ska säkerställa att tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg inte påverkar tillgängligheten till transportnätet för övriga trafikanter och boende längs arrangemangssträckorna. I övrigt har förslaget ingen påverkan av betydelse för funktionsmålet.

11. Hur påverkar regleringen hänsynsmålet?

Föreskrifterna bedöms påverka hänsynsmålet positivt eftersom föreskrifterna syftar till att förbättra säkerheten för deltagare och åskådare. Föreskrifterna bedöms inte få någon ändrad miljöpåverkan jämfört mot dagens föreskrifter. Föreskrifterna innehåller inte sådana nya regler som skulle bidra till att antalet tillståndsgivna tävlingar eller uppvisningar med motordrivna fordon förändras.

C. Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Samtliga konsekvenser för företagen beskrivs därför under 5.1.

D. Sammanställning av konsekvenser

Berörd aktör	Effekter som inte kan beräknas		Beräknade effekter (tkr)	Kommentar
	Fördelar	Nackdelar		
Företag	-	-	-	Ingen påverkan av betydelse
Medborgare	Ökad tydlighet om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg ger även ökad tillgänglighet till vägnät som berörs	-		Övervägande positiva
Staten m.fl.	Underlättar handläggningen av ärenden som rör tävling eller uppvisning med motordrivna fordon på väg	Inga negativa konsekvenser		Övervägande positiva
Externa effekter	-	-	-	Ingen påverkan av betydelse
Totalt	-			Övervägande positiva

E. Samråd

Inledningsvis bjöd vi in representanter från Trafikverket, Polismyndigheten, Länsstyrelsen i Stockholms län, Västerås kommun, Rättviks kommun, Svenska Bilsportförbundet, Classic Car Week och Riksförbundet enskilda vägar till ett samrådsmöte. Mötets syfte var att samla in synpunkter och beskrivningar av problem med de befintliga bestämmelserna i (VVFS 1994:39) samt behov av innehåll i föreskrifterna mot bakgrund av den nya delen om ”uppvisning” med motordrivna fordon på väg. Samma grupp har även fått ge synpunkter skriftligen vid ytterligare ett tillfälle under beredningen.

Om ni har några frågor med anledning av konsekvensutredningen eller synpunkter ni vill framföra får ni gärna kontakta någon av nedanstående:

Monika Morén, utredare, sektion vägtrafik, Transportstyrelsen
Tel 010-495 57 06, monika.moren@transportstyrelsen.se

Jonas Malmstig, jurist, juridik sektion väg, Transportstyrelsen
Tel 010-495 56 85, jonas.malmstig@transportstyrelsen.se